

Des de Guillem de Berguedà ençà

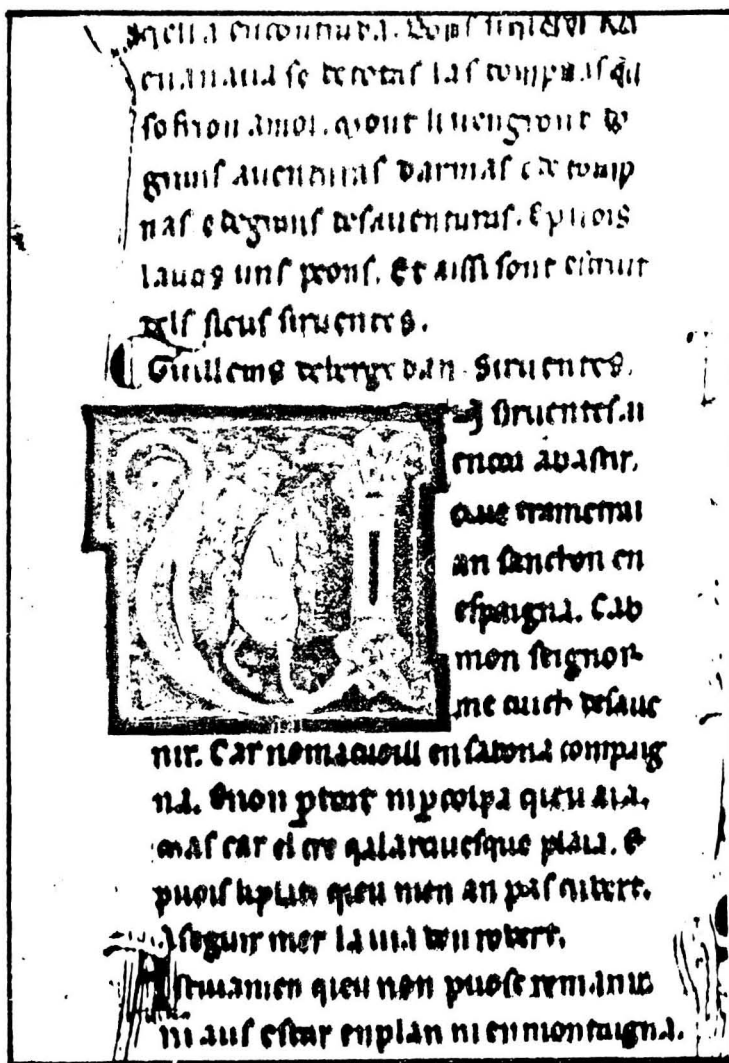
Guillem
de
Berguedà

Amb els mateixos propòsits primordials —ja exposats— de l'“*Ambit de Recerques del Berguedà*”, d'estudi, d'investigació, de posar en evidència qualsevol manifestació cultural de la comarca, hem creat el Grup de Llengua i Literatura. Malgrat que ambdós aspectes —el fet lingüístic i el fet literari— comporten dos estudis sobradament diferenciats, hem volgut englobar-los, potser per qüestions metodològiques, en un sol grup.

D'una banda, des d'un punt de vista literari, el nostre principal objectiu —no l'únic— és el de veure acomplert el somni de Mn. Josep Armengou: la creació d'una *Antologia de Poetes del Berguedà*. Aquest intent de portar a terme el somni del Mossèn (que ell, malauradament, no pogué realitzar mai) ha nascut de la iniciativa de Mn. Climent Forner, la tasca del qual algun dia haurem d'agrair, que ja ens en fa referència en el seu pròleg al llibre “*La Patum, què és?*”, que, per cert, els autors i editors del qual, encara ens deuen la seva presentació. Climent Forner, des de fa molt temps, ha anat omplint els seus arxius de material, de poemes de molts autors del Berguedà, tot esperant que, algun dia, i potser aviat amb la nostra col·laboració, pugui arribar a veure la llum aquesta antologia que ja, abans de ser editada, ens estimem tant. Consolidar aquesta tasca suposa refermar i assolir i assolir, en part, tots els objectius del Grup de Literatura, perquè voldrà dir que hem pogut salvar, i salvaguardar, del corrent frenètic del riu del temps —que a la que bades s'ho emporta tot— qualsevol manifestació literària realitzada, i molta desconeguda, al Berguedà.

Perquè, com és obvi, en aquesta terra on la “*gent és lliure, desvetllada i ferrenya*” (1) del Berguedà, també hi ha hagut, i hi ha, persones que, sentint la necessitat de comunicar-se, s'han servit de la llengua escrita per a expressar-se.

Totes aquestes persones, poetes, escriptors, d'ansietat tan commovedora, han sentit, i senten, la picor màgica —els rebombori dels nius calents que habiten l'esperit— que fa agafar la ploma per a manifestar-te. Aquests lletraferits, que senten, que

Miniatura que il·lustra la seva Vida en un cançoner del segle XIII que es conserva a la Biblioteca Vaticana

viuen, l'obsessió per la paraula i la treballen — i potser també copsen la meravella de la lletra impresa que fa néixer un llibre— no poden passar desapercebuts pel procés cultural d'un poble!

Qui millor que ells ha sabut copsar la realitat, la vida mateixa, amb el mitjà fantàstic de fer de la llengua pròpia, poesia, novel·la... des de la pura quotidianitat fins als valors espirituals més elevats.

Un altre objectiu del Grup de Literatura —més difícil d'assolir— és el de la creació d'una història de la literatura del Berguedà, des de Guillem de Berguedà als nostres dies. El treball

amplíssim i rigorós que això suposa fa que aquest objectiu resti, de moment, com un simple projecte que des d'aquí avancem i participem. Essent realistes, hem de pensar que només la tasca d'investigació i recopilació de dades dels escriptors de la comarca, garanteix feina —i necessita persones competents que s'hi dediquin— per uns quants anys. Essent, però, també optimistes,ensem que la creació de l'antologia de poetes facilitarà d'entrada la cursa difícil vers el camí d'estudi que una història de la literatura del Berguedà necessita. Ja en tindríem molt de guanyat.

No tots els projectes que tenim són

per espantar-se, abans de començar-los. També hem pensat a fer treballs que no suposin, de bell antuvi, un treball extens per a l'edició d'un llibre voluminós. Aquests treballs, que configuren el tercer objectiu del Grup de Literatura, es basen en la producció de *monografies d'escriptors del Berguedà*, sense sotmetre'ns a cap època preferent ni determinada, les quals ja anirien apareixent —ho tenim bé— en aquesta revista. Aquestes monografies facilitaran també la producció de la Història de la Literatura del Berguedà, a la qual ens hem referit suara, perquè d'alguna manera en suposaran aspectes parcials ja estudiats, encara que no vol dir que hagin de ser necessàriament les ma-

teixes monografies les que després configuren, en part, el llibre.

D'altra banda, pel que fa al Grup de Llengua, el primer estudi es basa en les característiques del català parlat al Berguedà. Aquest treball haurà de desenvolupar diferents aspectes de la llengua, des de l'aspecte fònic fins a la recerca i recopilació de construccions genuïnes, girs típics i vocabulari específic de la comarca. Obrim-les portes, com hem dit abans, a totes les persones que se sentin interessades a col·laborar amb nosaltres, ja que la producció d'aquest estudi comporta uns esquemes de treball molt amplis, i per desenvolupar-los necessiterem persones que vulguin abordar un aspecte o altre, des de la vessant de la

recerca i investigació de les característiques pròpies de la nostra llengua parlada al Berguedà, fins a qualsevol enfocament possible, vers treballs determinats, com poden ésser de tipus comparatiu, o la simple recopilació de mots per elaborar un llistat de vocabulari específic de la comarca. Així, doncs, un treball concret a fer seria sobre l'onomàstica del Berguedà, desenvolupant la part de toponímia i antroponímia.

Si creus, amic, que pots ser útil en aquesta tasca, que pots treballar en la investigació d'aspectes lingüístics de la nostra llengua, o sobre aspectes literaris, vine'ns a veure. T'esperem.

GEOGRAFIA

Una comarca en regressió poblacional

De l'estudi comparatiu entre el cens de l'any 1975 i el de 1981 de la població del Berguedà, deduïm que ha perdut en conjunt 1575 habitants, el que representa un 3,6% de la població total.

Aquesta davallada poblacional afecta indistintament des les colònies tèxtils que voregen el Llobregat, fins a les mateixes colònies mineres de l'Alt Berguedà, les dues amb unes infraestructures peculiars i distintes, tot passant per un ampli ventall de la població rural.

Així tenim: **Poblacions Industrials:** Tèxtil i minera.

Puig-reig amb una pèrdua del 6,8%
Olvan amb una pèrdua del 19,6%
Cercs amb una pèrdua del 22,8%

Poblacions rurals agràries.

Castellar del Riu, amb una pèrdua del 36,5%
L'Espunyola amb una pèrdua del 26,3%
Gòsol amb una pèrdua del 11,7%

Cal fer esment d'una minsa recuperació de poblament en els municipis, que la seva evolució era eminentment agrària, i sofriren una pèrdua notable de llurs habitants, i a partir de la dècada dels setanta s'ha iniciat un cert repoblament amb vivendes de segona residència, pels atractius de placidesa paisatgística que ofereix la nostra comarca i també a una millor potenciació de la seva infraestructura com carreteres i xarxa elèctrica. S'organitza al seu entorn una incipient indústria turística i hostalera.

El despoblament afavoreix els incendis forestals.

ARNAU REIGÓ

Poblacions amb atractius turístics.

Castell de l'Areny amb un augment del 8,9%
Castellar de N'Hug amb un augment del 2,6%
Sant Jaume de Frontanyà amb un augment del 33,3%
Saldes amb un augment del 4,4%

La població de Berga té un comportament diferent.

Berga

	1975	1977	1979
Castell de l'Areny	12.340	12.817	13.330
Castellar de N'Hug	1981	Totals	%
Sant Jaume de Frontanyà	13.547	1.204	9,7

El seu augment és paral·lel a les ciutats de la Catalunya de l'interior, L'EROL